

آشنایی با کتاب :

« ناگفته های از قضا و قضاوت
قضا و چگونگی آفرینش عدالت »

میر عبدالواحد سادات
رئیس (اس ح ا)

بنام خداوند حق و عدالت

علی الرغم آنکه برای من دشوار است تا بر چنین کتاب فخیم و اثر ارزشمند بنویسم ، سعی مینمایم تا برداشت های خود را از کتاب « ناگفته های از قضا و قضاوت . قضا و چگونگی آفرینش عدالت » به ایجاز با خواننده گرامی شریک نمایم:

در جریان مطالعه این اثر متوجه شدم که چگونه دانشمند مجرب در جلای وطن با سحر قلم و ثبت اندیشه و تجربه خویش ، پل وصل را با « اصل » برقرار و پیوند تاریخی را تداوم بخشیده است . این کتاب فخیم به باور من از اهمیت کارشناسانه برخوردار بوده و حداکثر شیوه معیاری تدقیق و اصول کتاب نویسی در آن رعایت گردیده است .

اهمیت اساسی کتاب این است که به مهمترین مسئله نهایت مبرم جامعه افغانستان (قضا، قضاوت و عدالت) پرداخته اند درین کسوف تاریخ حاکمان طالب با قرائت متحجرانه طراز دیوبندی ، حاکمیت شانرا الهی تعریف و از تطبیق شریعت من در آوردی شان صحبت مینمایند ، که با دین ، آیین و تاریخ هزاروچند ساله اسلامی و صدو چند سال تدوین قوانین اساسی ومدنی افغانستان مبیانت دارد .

پاشنه آشیل کشور همانا ، حاکمیت قانون است ، گمشده اصلی مردم عبارت از عدالت است و می دانیم که این هردو با موجودیت سیستم قضایی مبتنی بر قانون ارتباط دارد . و این سیستم قضایی در وجود یک دولت مشروع قانون محور بوجود می آید و *أَظْهَرُ مِنَ الشَّمْسِ* است که چنین دولت فقط بر بنیاد قانون اساسی شکل میگیرد که ارکان ثلاثه دولت را تعریف و جایگاه رفیع و شایسته قوه مستقل قضایی را مسجل می نماید . کتاب درسه باب تدوین وهرکدام در فصول و قسمت های جداگانه تنظیم . ترتیب و مرتب گردیده است . آماج بحث این اثر ارزشمند ، در مجموع سه بخش آتی را احتوا مینماید :

- خاطرات مؤلف و تجارب عملی در کار و مسئولیت های عمده قضایی در مرکز و ولایات افغانستان :
که در باب اول و قسمت نخستین فصل یکم آن با « سخن از دل نویسنده » و قسمت های بعدی آن مطالبی بیان گردیده است و همچنان در سه قسمت فصل چهارم و توضیح نا ملایمات و همچنان در فصل پنجم و قسمت اول به بحث گرفته شده است

- سیر و تطور سیستم قضایی مُدرن در افغانستان و پروسه اجراءات جزایی و محاکماتی برمدار قانون :
که در چهار قسمت فصل دوم ، باب اول به صورت مشروح بیان و دیده می شود .
- طرح مسایل پر ارزش مسلکی و توضیح مفاهیم گد مدنی و قانون جزای افغانستان :
که در دو قسمت فصول سوم باب اول و ششم (قسمت اول و هفتم) مطالبی با ارزشی روشن و مفهوم عدالت در قسمت اول فصل یکم باب دوم بیان شده است .

مسائل مشروعیت ، ضرورت استمرار قوانین ، سر نوشت عدالت در دگرگونی های قدرت سیاسی (قسمت اول فصل چهارم و قسمت فصل چهارم باب سوم) به بررسی گرفته شده است .
اهمیت قانون مدنی در قسمت چهارم و قانون جزا در قسمت سوم فصل پنجم باب اول توضیح و درج است .
قسمت های سوم و چهارم فصل سوم باب دوم بر موضوع خشونت و ندای های فرخنده و بررسی انتقادات بر اجرائات محاکم در زمینه به بررسی آمده است .
مسائل مطروحه درین کتاب برای درک از مسائل مدنی و جزایی مندرج در قوانین افغانستان حایز اهمیت بزرگ است .

درین کتاب خواننده با مفاهیم اساسی قانونی و قضایی همچون : عدالت و چگونگی ایجاد و تطبیق آن ، اهمیت قضای مستقل و اثرات آن بر تامین عدالت اجتماعی در جامعه ، مساوات ، برابری در برابر قانون ، حاکمیت قانون و اینکه جرم عمل شخصی است ، آشنا میگردید که درک و فهم آن برای هر شهروند حایز اهمیت و در ترویج فرهنگ قانون پذیری و استقرار حاکمیت قانون ضرور است .
پرداختن به قضا و قضاوت در اصل عطف توجه و رسیدگی به امراض و مریضی جامعه است ، پشت کردن به قانون ، شهروند را در برابر قاضی و محکمه قرار میدهد . از دانشمندی خواننده بودم که :
« جنایت جوی زندگی را آلوده می سازد ، اما حکم ناحق قاضی تباهی بزرگتر و سرچشمه را آلوده می سازد . »
استقلال واقعی قوه قضاییه بحیث رکن اصلی تضمین عظمت و مقام شامخ سیستم قضایی کشور بمثابه ملجأ ، مأمین امن و مرکز تحقق عدالت است ، که در ورای مباحث مختلف کتاب ، اهمیت آن برجسته و مشخص گردیده است .

مؤلف این کتاب ارزشمند ، جناب قضاوتپوه سخی صمیم حقوقدان سابقه دار واز قضات پیشین و مجرب ، مشاور ارشد و مسلکی انجمن سراسری حقوقدانان افغانستان و عضو هیأت اجراییه آن است و در جمع محدود شخصیت های علمی و فرهنگی افغان است که در جلا وطن ، طی سالیان متوالی تلاش نموده تادانش و تجربه پُربار خود را در آثار ، مقالات نوشته ها ، صحبت ها و پروگرام های اختصاصی و مسلکی در رسانه ها (حدود چهار سال در تلویزیون وزین بهار ، تلویزیون وزین وطن و اکنون در تلویزیون حقوق با هموطنان عزیز شریک و بخاطر اشاعه و ترویج ارزشهای والای حقوقی ، اهمیت و مبرمیت پیروی از قانون و ارزشهای حیات مدنی مساعی در خور ستایش را انجام می دهند وی چند سال قبل کتاب های پر ارزشی « تحصیل و قضاوت در تلامم روزگار » ، « جهشی از افق مدنیت ، بر یلدای ظلمت » را تألیف و بدسترس و استفاده گذاشت . بدین ترتیب : این حقوقدان بلند مرتبت و هم مسلک ورجاوند ما . جناب صمیم گرامی چالش های زندگی در غربت و مشکلات مهاجرت را به فرصت ها مبدل ساخته و از امکانات دست داشته ، حد اکثر استفاده را بخاطر خدمت به هموطنان و مسلک خود انجام داده است . به همین سلسله به تعقیب کارهای ارزشمند شان ، دست به ابتکار تازه زده و با زحمات زیاد کتاب « نا گفته های از قضا و قضاوت ، قضاء و چگونگی آفرینش عدالت » را تألیف نموده اند که در خور ستایش و تقدیر است ، من اصالتا واز نام انجمن سراسری حقوقدانان برایشان تبریک و تهنیت میگویم .

مطالعه این اثر ورجاوند را به دوستان عزیز ، همسلکان گرامی پیشنهاد . و برای مؤلف گران ارج ، همسلک بلند مرتبت و همکار بزرگوار ما موفقیت های مزید آرزو ، و صریر قلم رسای شانرا رساتر میخواهم .

با حرمت

میر عبدالواحد سادات

رئیس انجمن سراسری حقوقدانان افغانستان